

προς τὰς τιμὰς, προτιμήσας νὰ μείνῃ ὁ πρῶτος πολίτης τῆς Πατρίδος τῶν εἰς τὴν ἐξέτησιν τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες ἀνήγειραν αὐτῷ ἀνδριάντα, ἐπιγράφαντες· Εἰς τὸν Πατέρα τῆς Πατρίδος. Ὁ ἀνδριάντος οὗτος ἐκοιμήθη τῇ 16 Ἰουνίου 1797 τοῦ Α. Θεοφροσύνητος. Ὁ ἀνδριάντος οὗτος ἐκοιμήθη τῇ 16 Ἰουνίου 1797 τοῦ Α. Θεοφροσύνητος. Ὁ ἀνδριάντος οὗτος ἐκοιμήθη τῇ 16 Ἰουνίου 1797 τοῦ Α. Θεοφροσύνητος. Ὁ ἀνδριάντος οὗτος ἐκοιμήθη τῇ 16 Ἰουνίου 1797 τοῦ Α. Θεοφροσύνητος.

Ὁ Ἄνδρέας Α. ἀπέθανε τῇ 25 Νοεμβρίου 1560 εἰς ἡλικίαν 92 ἢ κατ' ἄλλους 94 ἐτῶν μόλις πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐγκαταλείψας τὸ ἐπίστεγον τῆς γαλέρας του. Αἱ τελευταῖαι του φράσεις ἦσαν παραγγελία πρὸς τὸν υἱοθετηθέντα ἀνεψιὸν του Ἰωάννην Ἄνδρέαν Δ., ὅπως πιστεύῃ εἰς τὸν Θεόν, ὑπηρετῇ πιστῶς τὸν Βασιλέα Φίλιππον, καὶ βοηθῇ πάντοτε καὶ διὰ παντός μέσον τὴν πατριδα του. Ἰωάννης Ἄνδρέας Δ. υἱὸς τοῦ Giannelino D., ἀνεψιὸς τοῦ προηγούμενου, γεννηθεὶς ἐν Γενουῇ τῇ 1539 καὶ υἱοθετηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἄνδρέου Δ. τῇ 1547. Ἦτο κατὰ τὸν Brantôme τραχὺς, γενναῖοτατος καὶ ἀτρόμητος, οὐδέποτε τὴν μάχην ἀποφυγὼν. Ἀπὸ νεαρῆς ἡλικίας ὑπηρετήσεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ θείου του Ἄνδρέου Δ. διακριθεὶς εἰς τοὺς κατὰ τὸν πειρατῶν καὶ Τούρκων πολέμους, ἀρχηγέυσας κατὰ πρῶτον τῇ 1554 εἰς ἡλικίαν μόλις 15 ἐτῶν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐνδόξου θείου του Φίλιππου Β' ἀνέθηκεν αὐτῷ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στόλου, ἐθεωρεῖτο δὲ καὶ οὗτος ὡς ὁ διασημότερος καὶ ἐμπειροτερος Ναύαρχος τῆς ἐποχῆς του. Κατὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου (7 Ὀκτωβρίου 1571) διώκει τὸ δεξιὸν τῆς Χριστιανικῆς παρατάξεως (Γενικὸς Ἀρχηγὸς τῆς Στρατείας ὁ Δὸν Ζουάν, ὁ Αὐστριακὸς ἀδελφὸς τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰσπανίας Φίλιππου Β'). ἔχων ἀπέναντί του τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἀριστεροῦ τῆς Τούρκικῆς παρατάξεως, διάσημον ἐπίσης χειριστὴν καὶ πειρατὴν τῆς ἐποχῆς τὸν Νεαπολιτάνον ἀριστοκράτη Οὐλοῦτς-Ἀλὴν. Ἀπέθανε τῇ 1606.

Δοριμαχος. Στρατηγὸς τῆς Αἰτωλικῆς συμπολιτείας (220 π. Χ.). Ἔσχε πολλὰς στρατιωτικὰς ἐπιτυχίας τόσοις κατὰ τὸν Σπαιοτιῶν καὶ Ἀρκάδων ὅσον καὶ κατὰ τῆς Ἡλείου.

Δόρυ (λόγχη, σάρισα). Ὅπλον ἐπιθετικὸν ἀγγέμαζον, νικτικὸν ἐν χρήσει παρ' ἅπασιν τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς, διατηρηθὲν καὶ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς χρόνον εἰς τὴν σφάρα τῶν ἱππικῶν, τοὺς λοχχοφόρους. Ἀποτελεῖτο ἐκ τοῦ ξυστοῦ τῆς αἰχμῆς ἢ ἔγχους καὶ τοῦ σωροῦ ἢ οὐαίου ἢ στίρακος. Τὸ ξυστὸν κατασκευάζετο ἐκ κάρμακος, ἢ μελίας, δι' ὃ καὶ τὰ τὰ δόρατα, καθὼς καὶ τὰ ἀκόντια (δρα λ. ταύτην) ἐλέγοντο καὶ μελῆα καὶ κάρμακες. Ὁ Ξενοφὼν συνίστα τὴν ἐκ χρονείας κατασκευὴν τῶν δοράτων ὡς στερεωτέρας. Αἱ αἰχμαὶ (ἢ ἔγχη) τῶν πρώτων δ. κατασκευάζοντο ἐκ σκληροῦ λίθου (περίτου), βραδύτερον ἐκ χαλκοῦ καὶ εἶτα ἐκ σιδήρου. Σὺν τῇ αἰχμῇ ὀλόκληρον τὸ δ. ἐκαλεῖτο «αἰχμὴ» καὶ «ἔγχος» καὶ «λόγχη». Ὁ σωροῦ ἢ οὐαίου ἢ στίρακος ἢ στίρακος ἦτο τὸ ἄκρον τὸ ἀντίθετον τῆς αἰχμῆς, κατασκευάζετο δὲ ὡς καὶ αὕτη ἐκ μετάλλου καὶ ἐχρησίμευε: 1) ἵνα ἐπιτήγνυται τὸ δόρυ εἰς τὴν γῆν καὶ ἴστανται ὄρθην· 2) κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐν περιττώσει θρασυτέρας ἢ ἀχορητέουσας τῆς αἰχμῆς, καὶ: 3) ὡς ἀντίβαρον τοῦ ἔγχους, ἵνα ἰσορροπῇ τὸ δ. εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ὀπλιτοῦ. Ἐν τούτοις λαοὶ τινες ἀντὶ αἰχμηρῶν σωροῦ ἢ στίρακος κατασκευάζον σφαιρικοὺς τοιοῦτους. (Δορυφόροι τῶν Περσῶν βασιλέων, Αἰγυπτίων κ.λ.). Ὑπῆρχον ἐν τούτοις καὶ δόρατα ἀνεν σωροῦ ἢ στίρακος. Τὰ πολυτελεῖ δ. ἐφυλάσσοντο ἐντὸς θηζῶν αἵτινες ἐλέγοντο δοροθήκαι καὶ σόργες. Εἰς τοὺς προδόρους τῶν Ὀμηρικῶν μεγάρων ὑπῆρχεν ἢ «δοροδόχη» ἔνθα οἱ ἔνοι ἀπέθετον τὰ ὅπλα των, πῶν ἢ ἐισέλθοσαν εἰς τὰ ἐσώτερα διαμερίσματα τοῦ μεγάρου. Τὰ δ. τῶν Ὀμηρικῶν ἠρώων εἶχον 5 μ. μήκος, ἐκεῖνα δὲ ἄλλα ἐχρησίμευον ποῖον διὰ τὴν ἀμυναν τῶν πλοίων, τὰ καλούμενα «δοῦρα καύμαζον» εἶχον μήκος διπλάσιον, δηλ. 10 μ. Γενικῶς τὸ μήκος τῶν Ἑλληνικῶν δ. ἦτο 4-5 μ., ὁ Ἰακωβίτης ἠΐξηνεν αὐτὸ κατὰ τὸ ἡμιόλιον (δηλ. 6-7 μ.). Ἐπὶ περίπου μ. μήκος εἶχον καὶ αἱ σάρισσαι τῆς Μακεδονικῆς φάλαγγος. Ἐπειδὴ τὸ δ. ἐφέρετο πάντοτε διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἢ δὲ ἀσπίς διὰ τῆς ἀριστερᾶς, τὰ δύο ταῦτα ὅπλα ἐδήλωνον κατὰ τὰς διαφόρους κινήσεις καὶ τοὺς ἐλιγμούς τὸ δεξιὸν ἢ τὸ ἀριστερόν. Π. γ. τὸ παράγγελμα: Ἐπὶ δόρυ κλίνον, ἐσήμαινε κλίναί' ἐπὶ δεξιᾷ. Τὸ παράγγελμα: Ἐπὶ δόρυ μεταβάλλον, ἐσήμαινε μεταβολὴ ἐπὶ δεξιᾷ κ.λ. Τὸ παράγγελμα: Ἐπὶ δόρυ μεταβάλλον, ἐσήμαινε μεταβολὴ ἐπὶ δεξιᾷ. Ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὸ κυριεῖον δόρυ ἐλέγετο *quiris*. Ἡ λέξις *hasta* ἐσήμαινε παντὸς εἴδους λόγχην. Ὁ Κάμυλλος κατὰ τὰς εἰσβολὰς τῶν Γαλατῶν (ἀρχαῖου αἰῶνος π. Χ.) ἠΐξηνεν τὸ μήκος τῆς *hasta* καὶ ὠνόμασεν αὐτὴν *pilum* (σάρισσα). Ἐπὶ Ἀδριανουπόλεως (30 π. Χ.—476 μ. Χ.) ὅπλον τῆς φάλαγγος ἦτο τὸ *pilum*. Οἱ ἱππεῖς ἔφερον ἐν ἀρχῇ λεπτόν δόρυ λίαν εὐθραστον, κατόπιν δὲ ἐδέχθησαν τὸ Ἑλληνικὸν δόρυ καθὸ στερεώτερον. Ταῦτα ἐννοεῖται πλὴν τῶν ἀκοντίων, περὶ ὧν ἴδε λέξιν «ἀκόντιον». Τὰ δ. τῶν Βυζαντινῶν εἶχον μήκος 8-10 πήχεων δηλ. 3,4-4,70 καὶ ἐκαλοῦντο *κορτάρα* καὶ *μεγάλα*. Τὰ τῶν ὀπλιτῶν ἦσαν μακρότερα, βραχύτερα δὲ τὰ τῶν λοιπῶν πεζῶν καὶ τῶν ἱππέων. Τὰ τῶν τελευταίων τούτων ἐχομενὸν διὰ μικρῶν σημειῶν, καλούμενον «*γλαμοκλασίον*», ἄτινα συνήθως εἶχον διάφορον χροῖμα κατὰ τάγμα καὶ ἄτινα ἀφροῦντο ὅταν ἐφθάνον εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς περιόπου μιλίου ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ πλὴν τούτων εἶχον καὶ τὰ λεγόμενα δορυδρέπανα περὶ ὧν ἴδε σχετικὸν ἄρθρον. Τὸ δ. (ἢ λόγχη) τῶν Νορμανδῶν ἦτο μήκος 3-4 μ., σὺν τῷ χρόνῳ

ὅμως ἠΐξηνεν αὐτὸ, ὥστε κατὰ τὸν 11 αἰῶνα ὑπερέβαινε τὰ 5 μ. καὶ ἐλέγετο *bourdon bourdonnaise*. Κατὰ τὸν 16 δὲ αἰῶνα ἐφάνηεν τὰ 6 μ. Ἡ λόγχη παρέμεινε ἐν χρήσει ὡς ὄπλον τῆς χωροφυλακῆς μέχρι τέλους τοῦ 16 αἰῶνος, ἔκτοτε δὲ ἤρξατο νὰ ὑποχωρῇ, φερόμενη μόνον ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τοῦ πρώτου ζυγοῦ, οἵτινες ὄμως, βαρῆς φέρωντες τὴν σκληρὰν ταύτην ὑποχρέωσιν, συχνότατα ἀπέφρασαν αὐτὴν χορηγῶς ἢ καὶ ἐθελον αὐτὴν. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον οἱ Σκῆττοι ἔφερον λόγχην μήκους 6 μ. Κατὰ τὸν ἐπὶ ἐλεύθερον τοῦ ἱππικοῦ, ἢ καὶ τὸν ἐπιθέσειον τοῦ πεζικοῦ, οἱ ἄνδρες τοῦ 1 ζυγοῦ ἐφοροῦντο προτινόντες τὰς λόγχας, οἱ δὲ τοῦ 2 ζυγοῦ ἐφοροῦντο αὐτὰς ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῶν πρωτοστατῶν των. Κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἐγκατελείφθη σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου, συνεπεί τῆς προσόδου τῶν πυροβόλων ὄπλων. Ἐν Γαλλίᾳ ἀνεφάνη πάλιν τῇ 1807 ἐπὶ Ναπολέοντος Α', ἰδρύσαντος τοὺς λοχχοφόρους, οἵτινες διετηρήθησαν μέχρι τοῦ 1870. Τῇ 1871 κατηργήθησαν, ἀνασυνεστήθησαν ὅμως τῇ 1889 κατ' ἀπομίμησιν τῶν Γερμανῶν. Εἰς ἅπαντας σχεδὸν τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς στρατοὺς ὑπῆρχον λοχχοφόροι μέχρι τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου, ὅτε παρὰ πᾶσιν ἀπεδείχθη τὸ ἀχρηστον αὐτῆς.

Δόρυ. Ἐκαλεῖτο οὕτω ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν τὸ Ν. Α. τμήμα τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου, τὸ ὁποῖον κατοχεῖτο ὑπὸ Γότθων, οἵτινες κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανοῦ (527-565) ἦσαν ὑποτελεῖς καὶ σύμμαχοι, «ἐσπονοδοί», τῆς αυτοκρατορίας μας, παρεχόντες ὁσάκις ἐκαλοῦντο τρισχιλίους πολεμιστὰς. Ὁ συγγενὴς ἱστορικὸς Προκόπιος λέγει περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἀριστοὶ πολεμισταί, δεξιὸι γεωργοὶ καὶ «φιλοξενότατοι ἀνθρώπων ἀπάντων». Οἱ Γότθοι ἐκεῖ οὐδέποτε κατόχουν ἐντὸς φρουρῶν, διὰ τὴν ἀσφάλειαν δὲ αὐτῶν ἠρκοῦντο εἰς τὴν ἀνέγερσιν μακρῶν τινῶν τεχνῶν διὰ τὴν ἀμυναν ὠρισμένων διαβάσεων.

Δορυάλωτος. Ὁ αἰχμάλωτος πολέμου, ὁ δὲ κατὰ τὸν ὄπλον συλληφθεὶς. Ἡ κατοπιν μάχης κυριευθεῖσα πόλις.

Δορυδρέπανον. Ἐκαλεῖτο οὕτω ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν δόρυ τι μαζώτερον καὶ ἰσχυρότερον τῶν ἄλλων δοράτων, τὸ ὁποῖον ἔφερον εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ὄρθην, χρησιμοποιεῖτο νὰ κόπῃ καὶ καταρροίη τὰ πρὸς σκέτην τὸν ἀντιπάλων χρησιμοποιεῖτο ἀντικείμενα, οἷον σαπίδας, χονδρὰ θράσματα κ.λ., ἅτινα οἱ ἀμυνόμενοι ἐτοποθετοῦν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῶν τεχνῶν. Διὰ τὸν δ. κατοχεῖτο καὶ αὐτὰς τὰς λιθομητῶν ἐπάλξεις, ἀφ' οὗ προηγούμενος κατέσειον καὶ ἐξήχθησαν αὐτὰς διὰ τὸν περφοβόλον. Γενικῶς ἢ χρήσις τοῦ ὄπλου τούτου ἦτο ἐνδύτατος. Ὅταν, τῇ 559, οἱ Κοιτωρῶντες Ὀθῶν, εἰσβαλόντες εἰς Θράκη, ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσι τὴν Θρακικὴν χερσονήσον (τῆς Καλλιπόλεως) καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κυριεύσωσι τὸ κλεινὸν τὸν ἰσθμὸν αὐτῆς τεῖχος, ἀπεπειράθησαν νὰ ἀποβιβῶσαν εἰς τὰ νῦνα αὐτοῦ διὰ σχεδίων, ἅς κατασκευάσαν διὰ ξύλων καὶ καλάμων συνδεομένων διὰ σχοινίων. Ἐφ' ἐκείναις τὸν ὅποιον ἐπέβησαν 40 ἄνδρες. Ὁ διευθύνων τὴν ἀμυναν τῆς Χερσονήσου στρατηγὸς Γερμανὸς ἔπειρε κατ' αὐτῶν πλοῦρά τινα ἐφ' ὧν ἐπεβίβασε θορακοφόρους ὄπλιτας, φέροντας δ. Διὰ τῶν ὄπλων τούτων κατόχοναν τὰ συνδέοντα τὰς σχεδίας σχοινία καὶ κατεπόνησαν τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἐπιβαίνοντας Ὀθῶνας.

Δορύλαιον. Πόλις τῆς Φρυγίας παρὰ τὸν Σαγγάριον π. Κεῖμένη ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ ἀπὸ Κοινῆς πόλεως πρὸς τὴν πεδ. τοῦ Ἰζονίου, τὴν Κιλικίαν καὶ τὴν Συρίαν, καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ κόμβου τῶν μεταξὺ τῆς Δ. Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἀγρίας κ. λ. συγκοινωνιῶν, διεδραμίνας σπουδαῖον μέρος κατὰ τὰς διὰ μέσον τῶν αἰῶνων διεξαχθείσας ἐν τῇ Δ. Μ. Ἀσίᾳ πολέμ. ἐπιχειρήσεις. Ἐπὶ Βυζ. Αυτοκρατορίας ἀνήκειν εἰς τὸ θέμα τοῦ Ὀμφίου, περιεβάλλετο δὲ ἰσχυρῶν τεχνῶν καὶ ἀπετέλει ἐν τῶν μονιῶν ἀπλήκτων. Τῇ 779 οἱ Ἀραβες, εἰσβαλόντες εἰς Μ. Ἀσίαν ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Μαδίν, ἐφθασαν μέχρι Δ. καὶ ἐπολιόρησαν αὐτὸ. Ὁ Βυζαντ. στρατὸς, συμφωνῶς πρὸς τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως Λέοντος Α' (775-780), ἀφ' οὗ ἐξηπάλασε τὴν ἀμυναν τῶν διαφόρων φρουρῶν, κατετήθη εἰς πολλὰ ἀποσπάσματα ἐκ δισχίλιον ἀνδρῶν ἔκαστον, ἅτινα ἀπέφυγον πᾶσαν ἐκ τοῦ οὐσιῶν μάχην, ἀρκοῦμενα εἰς ἀφηνειαστικὰς ἐπιθέσεις κατὰ τῶν πρὸς συλλογὴν τροφῶν καὶ νομῆς ἐξερχομένων Ἀραβ. τημάτων. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης τακτικῆς τῶν Βυζαντινῶν ὑπῆρξαν ἀνεσθ. Περιήγαγον τὸν ἐχθρὸν εἰς τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν τροφῶν, ὥστε ὁ Μαδίν ἐξηναγμάσθη νὰ ἀπέλθῃ πρὸς τὰ ὄπισθ, διαρκῶς ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῶν ἀεικινήτων Βυζαντ. ἀποσπασμάτων.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 11 αἰῶνος οἱ Σελδουκνίδαι Τούρκοι, ἐποφελούμενοι τῆς παραλυσίας τοῦ Βυζαντ. στρατοῦ, ἐνεκα τῆς ἀνικανότητος τῶν βασιλέων Μιχαὴλ Ζ'. Δούκα (1071-1078) καὶ Νικηφόρου Γ'. Βουτανεαίου (1078-1081) καὶ κυριεῖον ἐνεκα τῶν συνεχῶν στάσεων στρατηγῶν τινῶν, κατέλαβον πλείστας ἐπαρχίας τῆς αυτοκρατορίας μας μέχρι Δορυλαίου καὶ αὐτῆς τῆς Νικαίας. Ἀνεκτήθη δὲ τῇ 1097. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ὁ Βυζ. στρατὸς ὑπὸ τὸν Τατίζον καὶ οἱ Σταυροφόροι (Α', Σταυροφορία), μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Νικαίας (20 Ἰουν.), προήλασαν πρὸς τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰζονίου, διευθυνόμενοι εἰς Συρίαν. Πρὸς διενδόλυσιν τῆς ἐκ τῆς χώρας διατοφῆς ἢ προέλασις ἐγένετο διὰ τριῶν φαλάγγων, (μίας Βυζαντινῆς καὶ δύο τῶν Σταυροφόρων), ἀκολουθουσῶν ὁδοὺς συγγλυνοῦσας εἰς Δ. Ἡ πρώτη φαλάγγ τῶν Σταυροφόρων ὑπὸ τὸν Βοημοῦνον, τὸν Ταγχεδόν καὶ τὸν Δούκα τῆς Νορμανδίας εἰσήλθε τὴν 30 Ἰουν. εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Δ. καὶ ἀψηφούσα τοὺς Τούρκους (*), ὡς ἠττημένους ἤδη, ἐστρατοπέδευεν ἐν αὐτῷ χωρὶ νὰ λάβῃ τὰ συνήθη τότε μέτρα ἀσφαλείας.

(1) Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν Σελδουκνιδῶν Τούρκων τῶν ἐπιδραμόντων εἰς τὰς χώρας τῆς Αυτοκρατορίας μας κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα καὶ οὗ τῶν Ὀσμανιδῶν, οἵτινες ἀνεφάνησαν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 13ου αἰῶνος.